

Breda Arnejšek

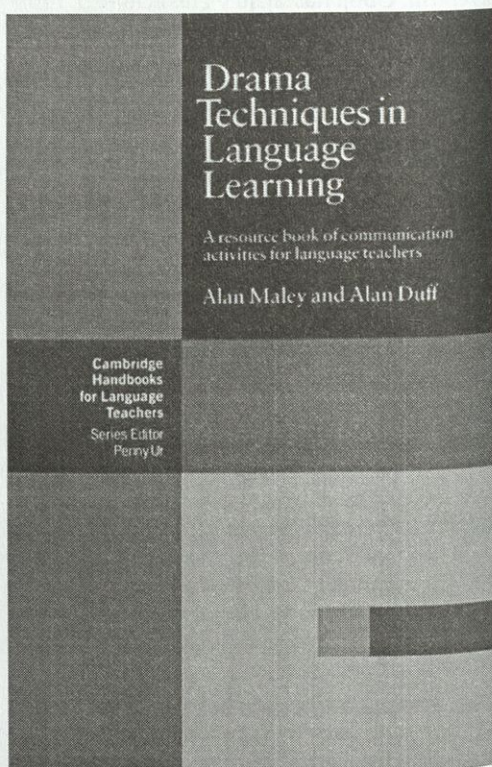
Dramske tehnike pri učenju jezika

Maley, Alan and Duff, Alan. 2004. *Drama Techniques in Language Learning – A resource book of communication activities for language teachers*. Cambridge Handbooks for Language Teachers. Cambridge: Cambridge University Press – ISBN 0 521 28868 1.

Izšel je že enaindvajseti ponatis druge, prenovljene in dopolnjene izdaje dela *Drama Techniques in Language Learning*, izredno zanimivega priročnika Alana Maleyja in Alana Duffa; učitelji angleščine oba poznajo kot avtorja številnih del, ki pomagajo razvijati ustvarjalnost učencev. To je tudi eden izmed imenovan te knjige.

Posebnost in prednost predlaganih dramskih aktivnosti je v tem, da vsakemu učencu omogočajo izražanje njegove osebnosti. Pri ustvarjanju prizorov in dvogovorov uporabi domišljijo in oživi svoje izkušnje, ki bi bile drugače mogoče pozabljene. Ne gre za učenje dramskega besedila na pamet in igranje pred pasivnim občinstvom. Kot avtorja poudarita v uvodu h knjigi, je vrednost teh aktivnosti v njih samih, v procesu in ne v končnem cilju, saj so občinstvo samo tisti, ki so vključeni v aktivnosti.

Vse prepogosto je pri učenju jezika poudarjen le njegov intelektualni vidik, učimo se besede in slovnico, čustva so zanemarjena. Prav tako iz tradicionalnih učbenikov ne izvemo nič o tem, kako prilagoditi govor osebi, s katero se pogovarjamo. Čeprav ima beseda ali poved lahko več pomenov, odvisno od intonacije, pa tudi od mimike in telesne drže, učenci praviloma na to niso opozorjeni. Avtorja zagovarjata mnenje, da naj bi bili že primeri v učbeniku za začetnike vzeti iz resničnega življenja, del situacij, v katerih bi učenci začutili potrebo po komuniciranju, želeli izraziti svoje mnenje in svoja čustva.

Veliko učiteljev se pritožuje, da težko motivirajo učence za delo. Dramske tehnike pri tem zelo pomagajo, ker omogočajo, da je dejavnih vseh trideset učencev sočasno. Motivacija ni vprašljiva, saj učenci uživajo, ko skozi dramatizacijo izražajo sami sebe, občutijo pripadnost skupini in se zavedo, da pomembno prispevajo

k njenemu uspehu. Vse to pozitivno vpliva na njihovo samopodobo. Četudi se nekateri učitelji bojijo, da ne bodo imeli nadzora nad tem, kaj se bo dogajalo v posameznih skupinah, je lažje biti pozoren na pet ali šest skupin kot na tri-deset učencev. Tudi napake, ki uidejo učiteljevi pozornosti, so del učnega procesa. Učenci morajo imeti priložnost preizkusiti nove besede in strukture v novih situacijah, saj se pri tem tudi zavedo, kje so njihove pomanjkljivosti, kaj bodo morali še poglobiti. Tako dramske aktivnosti pomagajo vzpostaviti ravnovesje med gladkostjo in pravilnostjo govora.

Avtorja svetujeta, naj učitelji, še preden uvedejo dramske aktivnosti v pouk, seznanijo učence z izrazi, ki jih bodo uporabili, ko bodo hoteli, da člani skupine kaj naredijo, pa tudi, ko bodo izražali strinjanje in nestrinjanje s tem, kar bo kdo v skupini predlagal. Zavedata se, da se učenci pogosto, zlasti ko se odzivajo zelo čustveno in ne najdejo izraza v tujem jeziku, zatečejo k materinščini. Predlagata, naj učitelji vsaj na začetni stopnji ne vztrajajo pri izključni rabi tujega jezika, saj to zavre spontanost in slabo vpliva na celotno aktivnost. Glede ureditve prostora predlagata, naj učenci potisnejo stole in mize k stenam učilnice, da se bodo lahko gibalno po prostoru. Da pa bi predlagane vaje uspele in da bi v njih uživali oboji, učenci in učitelji, je potrebno sproščeno ozračje, ki nastane kot plod medsebojnega zaupanja in spoštovanja. To je bistvenega pomena, da bodo učenci govorili, ne da bi se bali delati napake.

Predlogi za dramske aktivnosti so v priložniku predstavljeni v osmih poglavjih; to je novost druge izdaje. V vseh poglavjih so navodila za aktivnosti razdeljena na *What to do* (Kaj storiti), kjer so opisani potek in potrebna sredstva, ter *Remarks* (Opombe), kjer je razložen namen aktivnosti in označena težavnostna stopnja vaje. Ta je pravzaprav bolj odvisna od predznanja učencev kot od same vaje, saj večino dramskih aktivnosti lahko učinkovito izvajajo učenci, ki imajo dokaj skromno znanje jezika, pa tudi tisti, ki jezik že bolj obvladajo. Če je vaja označena z eno samo zvezdico, pomeni le to, da zanjo zadošča osnovno znanje, nikakor pa ne pomeni, da je neprimerna za boljše učence.

V prvem delu, ki sta ga Alan Maley in Alan Duff naslovlila **Introductory exercises** (**Uvodne vaje**), so aktivnosti, ki omogočajo učenecem, da se zberejo, sprostijo in začutijo pripadnost skupini. Pri marsikateri izmed njih besede niso potrebne. Gre za neverbalno komunikacijo, katere namen je, da se učenci začno zavedati prostora okoli sebe in drugih članov skupine ter svojega odnosa z njimi. Najprej krožijo po razredu in se rokujejo z vsemi člani, nato izvajajo razne druge vaje, pri katerih se znebi-jo zadrege in jim začno zaupati, kot na primer pri vaji, ko se prepustijo članom skupine, da jih prestrežejo in ujamejo, če padejo. Seveda so v tem poglavju tudi vaje, pri katerih učenci uporabljajo besedno komunikacijo. Tako na primer iščejo skupne točke (zanimanja, izkušnje, mnenja) z učencem, s katerim so v paru, ali obujajo spomine na otroštvo. Zelo koristne so zamisli, kako naj učitelj razdeli dijake v manjše skupine ali pare.

V drugem poglavju, **Observation** (**Opazovanje**), je veliko vaj, s katerimi izboljšamo sposobnost zaznavanja okolice pri učencih in njihovo zbranost. Poleg že znanih zamisli za pantomimo so tu predlogi za dejavnosti, pri katerih dijaki uporabljajo slike ali manjše predmete iz vsakodnevnega življenja. V naslednjem delu knjige, **Interpretation** (**Razlaga/Tolmačenje**), je trideset vaj, katerih namen je učence osvestiti, da ni vedno vse tako, kot se zdi. Pri tem uporabljajo slikovno gradivo, dele naslovov časopisnih člankov, enobesedne odzive ali krajše odlomke besedil. V poglavju **Creation and invention** (**Ustvarjanje in iznajdljivost**) učenci dajo krila domišljiji, ko med drugim razmišljajo, kako bi lahko še uporabili predmete iz vsakodnevnega življenja, kot so nogavica, denarnica ali ključ, ali ko iz posamezne besede ustvarijo simbol in si zamislijo njegov pomen in razlago zanj. Smisel in občutljivost za jezik najbolj razvijajo aktivnosti, predstavljene pod naslovom **Word-play** (**Besedna igra**), ki omogočajo učenecem, da raziskuje jezik. Pri tem se poigra s pomenom besed, pa tudi z njihovim zvenom. Vaje v poglavju **Problem-solving** (**Reševanje problemov**) ne utrjujejo samo učenčevega znanja tujega jezika, ampak ga spodbudijo, da z logičnim mišljenjem in sklepanjem kompromisov

reši resničen problem, na primer to, koga naj izbere v odbor, ki bo podeljeval štipendije, ali kateremu alibiju naj verjame. V predzadnjem poglavju, **The use of literary texts, poems and songs (Uporaba literarnih besedil, pesmi in popevk)**, so namigi, kako naj učitelj z različnimi krajšimi besedili ali odlomki razvija kritičen odnos do besedila. Na koncu, pod naslovom **A day's work (Enodnevno delo)**, je na primeru skupine učencev prikazano, kako lahko učitelj uporabi različne dramske tehnike v enem šolskem dnevu, saj so med seboj povezane.

Priročnik **Drama Techniques in Language Learning** ponuja tako široko izbiro aktivnosti za učence na različnih stopnjah znanja jezika, da bo vsak učitelj našel kaj primerne za svojo skupino. Vaje omogočajo učencu, da se osredo-

toči na komunikacijo, saj so izvajane v parih ali v manjših in večjih skupinah. Predlagane aktivnosti drugače kot v večini učbenikov vključujejo celotno učenčevo osebnost in ga spodbudijo, da izrazi svoja čustva in mnenje, kar izredno poveča motiviranost za delo. Navodila so tako jasna, da aktivnosti lahko izvaja vsak učitelj brez posebnega dodatnega usposabljanja, pri tem mu je v pomoč seznam izrazov, ki jih učenec rabi pri dajanju navodil, opisovanju dejstev, iskanju informacij, izražanju mnenja ali strinjanju oziroma nestrinjanju z drugimi člani skupine ter pri izražanju čustev. Zaradi vsega tega ni presenetljivo, da je knjiga doživela že toliko ponatisov in da je tako priljubljena med učitelji, saj so zamisli, ki so v njej predstavljene, lahko izvedljive in izredno učinkovite.